

„VEJUOSI NORĖDAMAS PAGAUTI“
Comunione e Liberazione Brolijos rekolekcijos
Rimini, 2014 balandžio 4

Julián Carrón įvado užrašai

„Vejuosi norėdamas pagauti“. Kam iš mūsų nesinorėtų šį vakarą būti čia ir turėti tokį pat atvirą, laukiantį, trokštantį, nuostabos pilną veidą, tokį kaip Petro ir Jono, einančių link kapo Velykų rytą? Kas iš mūsų nenorėtų ieškoti Kristaus su tokiu užsidegimu, kokį matome jų veiduose, kupina širdimi tikėjimo vėl Jį surasti, vėl Jį pamatyti, būti patrauktiems, sužavėtiems kaip pirmąją dieną? Kas iš mūsų iš tiesų netrokšta, kad įvyktų kažkas panašaus į tai?

Mums, taip pat kaip ir jiems, sunku patikėti moterų atnešta naujiena, t.y. pripažinti labiausiai sukrečiantį istorijos faktą, padaryti jam vietos savyje, įsileisti į savo širdį, kad būtume perkeisti. Mes, taip pat kaip ir jie, jaučiame poreikį būti iš naujo pagauti, kad būtų mums pažadintas Kristaus ilgesys.

Prašykime kartu Šventosios Dvasios, kad kiekvienam iš mūsų pažadintų laukimą, Jo troškimą.

O Dvasia Viešpatie, nuženk

Sveiki atvykę!

Sveikinu visus, esančius čia, ir visus draugus, kurie prie mūsų prisijungė iš skirtingų šalių, bei tuos, kurie ateinančiomis savaitėmis dalyvaus Brolijos rekolekcijose.

Paskutinių mėnesių kelyje svarbiausi buvo du faktai: Metų pradžios renginys ir mano audiencija pas Popiežių Pranciškų.

Per Metų pradžią iškėlėme du klausimus: „Kaip galima gyventi? Ką esame pašaukti veikti pasaulyje?“. Uždavę sau šiuos klausimus, pamatėme, kad mums labiausiai reikia tapti autentiška, ne reaktyvia, esatimi. Kun. Giussani mums priminė: „Esatis yra autentiška, kai kyla iš sąmoningumo dėl savo tapatybės ir iš meilės jai, tuomet ji čia atranda savo tvirtumą“.

Nuo to laiko praėjo keli mėnesiai ir daug įvykių mums metė iššūkį. Kas atsitiko susidūrus su tikrove, kuri nepagalėjo provokacijų? Šios dienos yra vertinga proga, kad pažiūrėtume, kaip patikrinome tą pasiūlymą, kurį pateikėme metų pradžioje. Ar iššūkių kirčiai leido iškilti mūsų autentiškumui? Ar atradome savo tvirtumą, ar leidomės nešami bendro mentaliteto srovės, nesugebėdami peržengti savo reaktyvios pozicijos?

Audiencija pas Popiežių Pranciškų, kurios turinį vėliau aptariau laiške Brolijai, nuo pat pirmos akimirkos akivaizdžiai parodė, kas Šventajam Tėvui, kaip Bažnyčios ganytojui, yra svarbiausia. Manau, kad verta prie to sugrįžti prasidedant mūsų Rekolekcijoms.

Kas svarbu Popiežiui? Jis mums tai pasakė savo glaustu stiliumi: naujoji evangelizacija, būtinybė „mūsų amžininkų širdyse ir protuose pažadinti tikėjimo gyvenimą. Tikėjimas yra Dievo dovana, tačiau svarbu, kad mes, krikščionys, parodytume, jog labai konkrečiai išgyvename savo tikėjimą, per meilę, santarvę, džiaugsmą, kančią, kad tai iškeltų klausimų, kaip Bažnyčios kelio pradžioje: kodėl jie taip gyvena? Kas juos verčia? Evangelizacijos esmė yra tikėjimo ir artimo meilės *liudijimas*. Tai, ko mums reikia,

ypač šiais laikais, yra patikimi liudytojai, kurie savo gyvenimu ir žodžiu Evangeliją padaro regimą, pažadina Jėzaus Kristaus, Dievo grožio žavesį. Reikia krikščionių, kurie šių dienų žmonėms parodytų Dievo gailingumą, Jo švelnumą kiekvienam kūrinui.

Taigi, Popiežiui ypač svarbi yra misija. „Naujoji evangelizacija yra atnaujintas judėjimas link tų, kurie prarado tikėjimą ir giliają gyvenimo prasmę. Tokia dinamika yra dalis Kristaus misijos atnešti gyvybę pasauliui, Tėvo meilę žmonijai. Dievo Sūnus „paliko“ savo dieviškąsias sąlygas ir atėjo susitikti su mumis. bažnyčia yra tokio judėjimo viduje, kiekvienas krikščionis yra pašauktas susitikti su kitais, kalbėtis su tais, kurie negalvoja taip kaip mes, su tais, kurių kitoks tikėjimas, arba tais, kurie neturi tikėjimo. Susitikti su visais, nes mums visiems bendra tai, jog esame sukurti pagal Dievo paveikslą ir panašumą. Galime susitikti su visais nebijodami ir neatsisakydami savo priklausymo“.

Popiežius taip pat aiškiai nurodė metodą: priminti esmę. „Ėjimas iki egzistencijos pakraščių reikalauja įsipareigojimo priminti esminį dalyką, jis *turi suktis aplink esminį dalyką, t.y. aplink Jėzų Kristų*. Visiškai nereikia eikvoti jėgų antraeilams ir tuštiesiems dalykams, bet susikoncentruoti ties esmine tikrove, t.y. susitikimu su Kristumi, su Jo gailingumu, su Jo meile, ir mylėti brolius, kaip Jis mylėjo“; tai „mus skatina drąsiai eiti naujais keliais ir nesuakmenėti! Galėtume savęs paklausti: kokia mūsų vyskupijų ir parapijų pastoracija? Ar ji akivaizdžiai parodo esmę, t.y. Jėzų Kristų?“.

Savo laiške po audiencijos parašiau: „Prašau, kad priimtumėte kaip skirtą mums (ypač tiems, kurie vien dėl to esame gimę, kaip rodo visas kun. Giussani gyvenimas) Popiežiaus Pranciškaus klausimą: ar kiekvienas iš mūsų, kiekviena mūsų Judėjimo bendruomenė, „akivaizdžiai parodo esminį dalyką, t.y. Jėzų Kristų?““. Ar susidūrę su tokiomis istorinėmis aplinkybėmis, per kurias Paslaptis metė iššūkį kiekvienam iš mūsų, akivaizdžiai atskleidėme esminį dalyką, ar išekvojome savo jėgas antraeilams ir tuštiesiems dalykams?

Primindamas apie esmę, Popiežius Pranciškus mums nurodo, į ką jis žiūri, kad atsakytų į iššūkį išgyventi tikėjimą šiandieniniame mūsų pasaulyje. Priminimas apie esminį dalyką yra pagrindinė metodo nuoroda.

Todėl pagrindinis klausimas yra toks: kas mums yra esminis dalykas? Esminis dalykas yra tas, kuris atsako į klausimą apie tai, kaip galima gyventi. Kas kiekvienam iš mūsų yra esminis dalykas? Joks kitas klausimas nėra toks tinkamas pradėti rekolekcijoms, kaip šis, būtent dėl savo radikalumo. „Niekas negali tarnauti dviem šeimininkams: arba jis vieno nekės, o kitą mylės, arba prie vieno bus prisirišęs, o kitą nieku vers“ (Mt 6,24). Ši Jėzaus frazė mums sako, kad kiekvienas iš mūsų gali laikyti esminiu tik vieną dalyką, nes žmogiškojo „aš“ vienovė yra neišvengiama. Todėl susidūręs su gyvenimo provokacijomis, kiekvienas turi nuspręsti, kas yra tas esminis dalykas, kuris jam yra svarbesnis už bet kokį kitą. Aplinkybių smūgiai nepalieka išeities, mus verčia atskleisti, ką turime brangiausio.

Kaip galime atrasti, neapgaušdami patys savęs, kas mums yra esminis dalykas? Kun. Giussani mus išmokė metodo: reikia pastebėti save veikiantį, patirtyje. Nes „sudedamieji žmogiškumo veiksniai suvokiami [ir mes juos įsisąmoniname], kada jie yra įtraukti į veiksmą, kitaip jų pastebėti negalima [...]. Juo labiau žmogus įsipareigoja gyvenimui, tuo labiau aptinka, net ir atskiroje patirtyje, pačius gyvenimo veiksnius. Gyvenimas yra pynė įvykių bei susitikimų, sužadinančių sąmonę ir taip iškeliančių įvairaus

pobūdžio problemų. Problema nėra niekas kitas, kaip reakcijos į susitikimus dinamiška išraiška. Taigi gyvenimas yra problemų pynė, reakcijos į daugiau ar mažiau sužadinančius susitikimus apraiškų rezginys. Gyvenimo arba esmingiausių bei svarbiausių dalykų gyvenime prasmę gali atskleisti tik rimtai žvelgiantys į gyvenimą, vadinasi, į įvykius ir susitikimus, gyvenimo problemiškesniems žmonėms. Įsipareigoti gyvenimui nereikia beatodairiškai įsipareigoti vienam ar kitam jo aspektui: įsipareigojimas gyvenimui niekada nėra dalinis. Jei įsipareigojimas vienam ar kitam gyvenimo aspektui nėra išgyvenamas kaip išplaukiantis iš visa apimančio įsipareigojimo pačiam gyvenimui, jis rizikuoja tapti pusiausvyrą griaunančiu apsiribojimu dalimi, įkyriai persekiojančia mintimi ar isterija. Primenu vieną Chestertono posakį: „Klaida yra tiesa, tapusi beprotybe“. Todėl „sąlyga, reikalinga, kad galėtume savyje apčiuopti pagrindinio, lemiančio veiksnio, koks yra religinis jausmas, egzistavimą ir pobūdį, yra įsipareigojimas visam gyvenimui, apimančiam visa ką: meilę, [darbą,] studijas, politiką, pinigus, valgi ir poilsį, neužmirštant nieko – nei draugystės, nei vilties, nei atleidimo, nei pykčio, nei kantrybės. Išties kiekvienas žmogaus veiksmas yra žingsnis į savąjį likimą“.

Taigi kas atsitinka, kai žmogus įsipareigoja visiems gyvenimo veiksniams, visam gyvenimui? Kad kuo labiau žmogus gyvena, tuo labiau priešais jo akis iškyla, kokia yra jo poreikio prigimtis. O kuo labiau atrandame savo poreikius, tuo geriau pastebime, kad jų negalime išspręsti nei patys, nei kiti žmonės tokie kaip mes, vargdieniai kaip mes. „Bejėgiškumo jausmas lydi bet kokią rimtą žmogiškumo patirtį. Šia prasme bejėgiškumas kuria *vienatvę*. Tikroji vienatvė nekyla iš to, kad esame vieni fiziškai, bet iš suvokimo, kad mūsų esminė problema negali rasti atsakymo nei mumyse, nei kituose. Galima teigti, kad vienatvės jausmas kyla iš kiekvieno rimto įsipareigojimo savo žmogiškumui“.

Būtent toks bejėgiškumo jausmas, iš kurio galiausiai kyla vienatvė, kiekvieno patiriama gyvenime, yra tai, kas turi rasti atsakymą. Be tokio atsakymo visa kita yra tik išsiblaškyimas.

Esame vieni su savo poreikiu, apie kurį liudija daugybė klausimų, iškilusių per šiuos mėnesius. Taigi jei tokia yra mūsų situacija, kas leidžia išsilaikyti ant kojų? Kitaip tariant, kas yra tas esminis dalykas, kurio mums reikia, kad gyventume kaip žmonės pagal savo poreikių gylį? Kas *mums* yra esminis dalykas? Nėra kito būdo suprasti, kas mums yra esminis dalykas, kaip patirtyje pamatyti, iš ko mes tikimės gauti atsakymą į gyvenimo poreikį.

Gali būti paprasta, akivaizdu, netgi savaime suprantama, dėl to ugdymo, kurį esame gavę, iškart atsakyti: mums svarbiausias yra Kristus, Kristaus esatis. Tačiau taip lengvai neišsiseksime. Nepakanka mechaniško atsakymo. Dažnai, stebėdami save veikiančius, turime nusileisti akivaizdumui, kad esminiai dalykai mums yra kiti.

Kriterijų tam suprasti mums duoda šventoji Evangelija: „kur tavo lobis, ten ir tavo širdis“ (Mt 6,21). Tuomet siekis, kad Kristus būtų esminis gyvenimo dalykas, labai nutolsta nuo pastebėjimo, kad dažnai mūsų patirtyje taip nėra. Čia iškyla skirtumas tarp siekių ir patirties. Tuomet pastebime, kad net esant pilniems gerų ketinimų, esminiais tapo kiti dalykai, ne Kristus; ir prarandame pusiausvyrą siekdami kito dėl to esminio dalyko, kurį ir toliau minime savo kalbose.

Ypač svarbu suvokti tai, ką dabar sakome, kad visko iškart nesusiaurintume iki savo klaidų ir kasdieninio silpnumo, savo moralinio nenuoseklumo problemų. Pabrėžiant atstumą tarp siekių ir patirties, pagrindinis dėmesys nėra kreipiamas į nuoseklumą, į suklydimų skaičių, tačiau į tai, kas mus apibrėžia ir tada, kai suklystame; t.y. turime atkreipti dėmesį į savimone, kas tikrai suteikia tvirtumo, ko iš tiesų siekiame ir ką mylime veikdami, kas mums yra esminis dalykas. Todėl galime būti nenuoseklūs, bet prisirišę prie esmės, kaip vaikas, apie kurį mums dažnai kalbėdavo kun. Giussani, kuris visko pridaro, tūkstantį kartų per dieną išveda savo mamą iš proto, bet jo žvilgsnis yra nukreiptas vien tik į mamą. Būtų baisu, jei jį iš jos paimtų, jis šauktų, prarastų viltį.

Todėl tas skirtumas tarp siekių ir patirties visiškai nėra susijęs su spragomis tarp teorijos ir jos taikymo, tačiau parodo, kad mūsų sąmoningumo ir prisirišimo turinys „praktiškai“ yra kas kita, daugiau nei etinis nuoseklumas ar nenuoseklumas. Trumpai tariant, patys net nepastebėdami, dažnai nusigręžėme, nukreipėme savo žvilgsnį į kitą pusę, susikoncentravome į kita (esminis dalykas nebuvo paneigtas, tačiau buvo paverstas į „a priori“, prielaida, kuri lieka mums už nugarų, nebeapibrėžia to, kas esame, mūsų asmeninės tapatybės ir mūsų veido pasaulyje šiandien).

Mūsų istorija tam tikrais momentais tą parodė ypač akivaizdžiai, tuo įsitikinsime rytoj. Kol kas užtenka prisiminti, ką mums pasakė kun. Giussani, kaip pakartojome per Metų pradžią: „Projektas pakeitė esatį“ mums to net nepastebėjus.

Kas mums leidžia žiūrėti į viską, net į savo klaidas ar sąmoningumo trūkumą, be baimės, be pagundos pasiteisinti (kaip muitininkai, kurie ėjo pas Jėzų, nes tik su Juo galėjo būti savimi, neneigti nieko; todėl Jo ieškojo, todėl jiems taip reikėjo sugrįžti pas Jį: kad pagaliau galėtų būti savimi)? Tikrumas dėl Jo sąjungos, tikrumas, kad Jis pasinaudos ir mūsų klaidomis kaip proga mums atskleisti Savo išskirtinumą, tai, kas Jis yra. Tikrumas dėl tokios meilės apibrėžia tą sąjungą, kurią Dievas sudarė su mumis, kaip primena pranašas Izaijas: „Taip kalba Viešpats: ‚Malonės metu tave išklausu, išganymo dieną tau padedu. Sukūriau tave, paskyriau tave sandora tautai, kad atstatytum kraštą ir išdalytum nuniokotus paveldus. Sakyk kaliniams: 'Išeikite!' ir tiems, kurie tamsybėse: 'Eikite į šviesą!' Pakelėse jie ganysis, ant plikų kalvų visur jie ras ganyklų. Nekęs nei alkio, nei troškulio, nekenks jiems nei dykumų vėjas, nei saulė, nes gailestingasis juos veda ir nuveda prie čiurlenančių šaltinių. Padarysiu jiems kelią per visus savo kalnus, mano vieškeliai bus išlyginti. Štai! Šitie ateina iš toli, vieni iš šiaurės ir vakarų, o kiti iš Syenės šalies‘. Dangūs, džiūgaukite! Iš džiaugsmo šokinėk, žeme! Tegu plyšta kalnai nuo džiaugsmo giesmės! Nes Viešpats paguodė savąją tautą, pasigailėjo savo varguolių“ (Iz 49,8-13).

Nepaisant Jo prielankumo, mes metame iššūkį Viešpačiui savo plepalais. „Bet Zionas sako: ‚Paliko mane Viešpats, užmiršo mane Dievas““ (Iz 49,8-14). Kaip dažnai ir mes taip galvojame! Į tokią provokaciją Jis galėtų reaguoti taip kaip mes, mums įprasta reakcija, supykdamas; tačiau Jis mus nustebina Savo autentiška, nesusiaurinama esatimi. Jis nesileidžia apibrėžiamas mūsų plepalų, to, ką mes sakome ar manome apie Jį, tačiau pasinaudoja šia proga, kad dar kartą parodytų Savo išskirtinumą, mesdamas stulbinantį iššūkį mūsų protui: „Ar gali moteris užmiršti savo mažylį, būti nešvelni savo iščių sūnui? Net jeigu ji ir užmirštų, aš tavęs niekad neužmiršiu“ (Iz 49,8-15).

Koks būtų mūsų gyvenimas, jei negalėtume vis iš naujo išgirsti šių žodžių? Tokia yra Jo ištikimybė, mums leidžianti pažvelgti į viską, leidžianti, kad į mūsų gyvenimą įeitų Jo paties esatis, kuri vienintelė gali vis labiau sutrumpinti tą atstumą tarp siekių ir patirties, nes padaro įmanomą gyvenimo vientisumą, kokį patirdavo muitininkai, susitikę Jėzų. Todėl grįždavo pas Jį, kaip ir mes sugrįžtame, tikėdamiesi išgirsti „tą žodį, kuris mane išlaisvino“, „dėl vilties, kurią Jis manyje sužadino“.

Tokios gyvenimo vienovės trokštame visi: „Suaugęs žmogus yra tas, kuris pasiekė gyvenimo vienovę, sąmoningumą dėl jo likimo bei prasmės, priklausymo energiją“. To visi trokštame: tokios gyvenimo vienovės. Tik taip galėsime iš tiesų būti savimi, o mūsų esatis galės būti naudinga mums patiems ir kitiems. Kaip kun. Giussani mums priminė tam tikrą mūsų istorijos akimirką, tai buvo 1977 metais, „per šiuos paskutinius metus tikrai tapome auka savo įsitikinimo, kad judėjimas yra tarsi vaistas nuo visų Bažnyčios ir Italijos ligų. Tačiau jei judėjimas nėra tikėjimo kaip sprendimo ir nušvitimo mano paties problemoms patirtis, jis negali būti siūlomas ir kitiems“, sakė kun. Giussani. Todėl jis troško, kad tikėjimas taptų esatimi, ir mus mokė, kad kelias tam pasiekti yra ne kas kita, kaip tikėjimo suasmeninimas. „Atėjo metas padaryti asmenišką tą naują įvykį, gimusį pasaulyje, tą naują veikiantį faktorių istorijoje, t.y. Kristų, bendrystėje su tais, kuriuos Jam davė Tėvas“. Kun. Giussani pabrėžia, kad tai – patirties problema: „Visų pirma turime vieni kitiems padėti patvirtindami, jog visko pradžia yra patirtis. Patirties sąvoka reiškia patikrinti ir įvertinti“.

Jei tikėjimas netampa asmenine patirtimi, misija yra neįmanoma, todėl galiausiai tampame pasipūtę visko teisėjai. Nes pasiūlymas ateina per perkeistą mano žmogiškumą, o „polėkis misijai yra dėkingumas, arba tai tampa pasipūtimu“. Tai parodo, kad vienintelė adekvati pozicija šiandien yra liudijimas, kaip mums Popiežius. Kun. Giussani mums dar kartą primena to priežastį: „Tokioje visuomenėje kaip ši sukurti kažką naują įmanoma tik gyvenimu: nėra tokios struktūros ar organizacijos, ar iniciatyvų, kurios išsilaikytų. Tik perkeistas ir atnaujintas gyvenimas gali atnešti perversmą į struktūras, iniciatyvas, santykius, viską. O gyvenimas yra mano, neišvengiamai mano“. Tai nuostabi frazė!

Reikia gyvenimo! Neužtenka kalbų. O vis dėlto yra tokių, kurie mano, kad liudijimas, t.y. gyvenimas, gyvenimo patirtis, yra „kažko atsisakančiųjų“ pasirinkimas, intymizmas, pasiteisinimas neįsipareigoti. Tai visiškai neteisinga. Liudijimas iš tikrųjų yra pats reikliausias pasirinkimas, nes reikalauja visiško įsipareigojimo, kitaip nei bet koks kitas pasirinkimas. Iš mūsų tai reikalauja visko, ne tik tam tikros laiko dalies, kurią nusprendžiame skirti kokiam nors projektui. Liudijimas yra skirtas žmonėms, norintiems gyventi savo žmogiškumo lygmenyje, ir reikalauja, kad jie būtų pasirengę visu savimi susitikti kitą, atnešant jam naujieną, kuri išgyvenama taip radikaliai, kad gali pažadinti visą jo žmogiškumą, iš žmogaus žmogui. „Dievas išgelbsti žmogų per žmogų“, perskaitėme per Bendruomenės mokyklą. Reikia viso mano žmogiškumo. Reikėjo viso mūsų draugės Natašos skausmo priešais jos vaikelį, kad atsirastų naujas ligoninės naujagimių patologijų skyrius, neužtenka surengti konferenciją *pro life*. Liudijimas nereiškia atsistoti pakraštyje ar atsitraukti mūšyje: jis reikalauja, kad įsitrauktų visas mano žmogiškumas: energija, meilė, protingumas, laikas, gyvenimo vienovė. Tai visai ne spiritualizmas. Ir ne perdavimas ekspertams: apsiginkluokime ir pirmyn!

Todėl pabrėžti tikėjimo suasmeninimą reiškia pabrėžti šaltinį, iš kurio gali išstrykti tas išskirtinumas, kuris mus paverčia esatimi, mus padaro pajėgius visuomenei liudyti išskirtinį dalyką. Kam to nereikia? Mes galime imtis tokios atsakomybės, kokiai mus pakvietė Popiežius, tik jei nelaikysime subjekto savaime suprantamu dalyku (t.y. kad mes esame liudytojai jau vien dėl to, kad taip sakome), bet sutiksime nueiti tą kelią, kuriame tapsime tokiais liudytojais, kokių nori Dievas. Judėjimas tam yra pagalba ir nieko daugiau, sako Giussani, tau padeda būti savimi.

„Ėjimas į tiesą yra patirtis“. Visada taip buvo. „Vystimosi sąvoka apima visą asmeninį Newman gyvenimą. Man regis, tai tampa akivaizdu iš žymaus jo tvirtinimo, esančio garsiajame jo veikale „Krikščioniškosios doktrinos vystimasis“: „Čia, žemėje, gyventi reiškia keisti, o tobulumas yra daugybės pakeitimų rezultatas“, rašo Newman „Krikščioniškosios doktrinos vystimasis“. Ratzingeris jį cituoja ir tęsia: „Newman visą savo gyvenimą buvo tas, kuris atsivertė, kuris pasikeitė, tokiu būdu visada likdamas toks pats ir vis labiau tapdamas savimi pačiu. Dabar prisimenu Šventojo Augustino figūrą, kuri tokia panaši į Newman. Kai Augustinas atsivertė Cassiciaco sode, jis suprato atsivertimą pagal gerbiamo mokytojo Plotino ir filosofų neoplatonistų schemą. Jis manė, kad jo praėjęs nuodėmingas gyvenimas jau buvo negrižtamai peržengtas, kad atsivertęs žmogus nuo šiol turėtų būti visiškai naujas yra kitoks, kad jo tolesnis kelias turėtų būti nuolatinis kilimas į vis tyresnes aukštumas, į Dievo artumą, panašiai kaip Grigorijus Nysietis aprašė veikale „De vita Moysis“: „Lygiai taip, kaip kūnai, gavę pirmąjį impulsą žemyn, be tolimesnių postūmių patys ima grimzti, taip, tik priešingai, dvasia, išsilaisvinusi iš žemiškų aistrų, nuolat kyla aukštyn savaime, greitais judesiais kildama į viršų skrydyje, kurio tikslas visada yra aukštybė“. Tačiau tikroji Augustino patirtis buvo kitokia: jis turėjo suprasti, kad būti krikščionimis veikiau reiškia eiti vis sudėtingesniu keliu, kuriame yra ir pakilimų, ir nuopolių. Kilimo įvaizdį pakeičia „iter“, kelio įvaizdis, kurio sunkiuose išbandymuose paguodą ir paramą suteikia šviesos momentai, kuriuos kartais galime gauti. Atsivertimas yra ėjimas, kelias, kuriuo einame visą gyvenimą. Todėl tikėjimas visuomet yra vystimasis, būtent dėl to jis yra dvasios branda Tiesos, kuri „mums yra artimesnė nei mes patys“, link.

Tokia branda pasiekama per visas gyvenimo aplinkybes: „Pasaulis su visais žemės drebjimais yra Dievo įrankis priminti gyvenimo autentiškumą ir tiesą visiems, o ypač krikščionims, kurie yra tarsi sargai pasaulio lauke“. Kartais tokie žemės drebjimai mus išgašdina. Tai normalu, kaip mums primena kun. Giussani: „Iš tiesų, paprastai neįmanoma išvengti tokio nusivylimo. „Pasaulis juoksis, o jūs verksite““.

Visa tai, ką pasakėme, mums leidžia suvokti savo poreikį. Toks sąmoningumas yra itin svarbus pradedant tokį gestą, kokį dabar pradedame mes. Nes Brolijos rekolekcijos tikrai yra gestas. Todėl be paskaitų ir asamblėjos, taip pat yra tyla, giesmė, malda, visų svarbiausia klausimas. Dalyvaudami tokiam geste galime jį susiaurinti, pasirinkdami pagal savo kriterijų, kur dalyvauti, ar ką sekti iš viso „paketo“. Tarsi būtume pas gydytoją, bet patys nuspręstume, kuriuos vaistus gerti. Tačiau kuo geriau suvokiame savo poreikį, tuo labiau visa tai, kuo šiomis dienomis gyvensime, ką paaukosime, taps šauksmu, šauksmu, kad Viešpats mūsų pasigailėtų. Prašykime to!